

Vážené dámy, vážení pánové, autorky, autoři, porotci, příznivci,

pan tajemník a hybatel Ceny Josefa Škvoreckého Václav Křištof mne požádal, abych s laudatiem zastoupil Vladimíra Karfíka, protože ten se musel, jak už bylo řečeno, pro jinou povinnost z dnešního udílení omluvit. Pokusím se tedy aspoň přiblížit tomu, jak by pravděpodobně pojal své vystoupení on. Karfíkův přístup k literatuře a jejím tvůrcům je pro mě léta něčím jako návštěva dobré hospody u dobrého stolu. Vladimír je vždycky řečníkem zaujatým, hledajícím – a vždycky, to podtrhuji, vždycky zůstává člověkem, který má literaturu rád. Vladimír Karfík tu dneska není, proto jsem si troufnul se s tímhle poděkováním právě jemu při téhle příležitosti svěřit. Myslím si totiž, že Cena Josefa Škvoreckého je na tomhle přístupu také založena a že to jejích devět ročníků dosvědčuje.

Letošní nominanti znovu potvrzují převažující náklonnost české prózy k literatuře faktu. Je to trend, který – mohu-li ze své čtenářské zkušenosti soudit – odpovídá současné evropské tvorbě. Češi ale v evropském kontextu své nadnárodní bestselleristy postrádají. Netroufám si tuhle skutečnost rozebírat, umělecká tvorba nejsou dostihy a ohlasy a čtenářská obliba jsou věci neodhadnutelné. Každý nakladatel dnes ví, že případný čtenářský úspěch vydané knihy je něco podobné magii. Zvláště, není-li kniha opřena o marketingové šamanství.

Knihy šesti autorů dnešního večera se zahraniční konkurencí považují za srovnatelné. Neříkám to jako útěchu, četl jsem je rád, s potěšením, hodně jsem se dozvěděl. I z Šindelkových povídek, vlastně jediné takzvaně pravé beletrie, si nesu cosi nového o světě.

A říkám to také proto, že v dnešní obrovské produkci není snadné uspět. Včera vydal Svaz českých knihkupců a nakladatelů Zprávu o českém knižním trhu. Loni podle ní vyšlo v Česku 16 850 titulů, to představuje 46 knih denně včetně sobot a nedělí. Jistěže jsou v tomhle množství učebnice, příručky, nejrůznější odborné publikace, kuchařky. Přesto je jasné, že próza má v tomto množství také svůj nezanedbatelný podíl. Dnešní finalisté proto všichni patří, myslím si, mezi úspěšné autory.

Vladimíru Poštulkovi si dovoluji popřát úspěch z mnoha důvodů. Napsal román v ději velice český a pro současnost hodně žhavý, i

když se odehrává ve čtyřicet a více let staré minulosti. Ale – a to na něm oceňuji nejvíc – zkomponoval zároveň jakési dějiny literatury. Pozoruhodné je, že tvoří dvojče s loni oceněným románem Martina Reinera *Básník*. Reiner se pokusil o portrét jediného spisovatele, Poštulka se vyznal z obdivu k celé literatuře.

Svým způsobem to od něho byla drzost, ukazovat, jak je chytrý a sečtělý. Jenže toho on se zřejmě nebál a tak mu přeju právě proto, aby jeho kniha nacházela dost čtenářů, které bude bavit alespoň tak, jak jsem si s ní užíval já. Téměř přesně před rokem jsem ji doporučoval posluchačům rozhlasové stanice Vltava a dneska nemám na hodnocení co změnit:

*Vladimír Poštulka se představuje jako spisovatel, textař a gourmet-kritik. Ve všech třech činnostech je úspěšný, ale v té první teprve nyní přišel – zdá se – s dílem o kterém se dá mluvit jako o životním. Román **Hřbitovní kvítí na smetaně** je románem generačním, i když hrdina Evžen je o nějakých osm let mladší než autor. Ten je ročník 1943. A píše o druhé polovině českého 20. století vtipně, ironicky, s nadhledem. Zapojuje přitom do hry v řadě pasáží sebe jako autora, což mu umožňuje celkem úspěšně vyhnout se dilematu, co je román a co autobiografie.*

*Jenže – a to je významná přidaná hodnota – Poštulka je sečtělý čtenář a prokládá román **Hřbitovní kvítí na smetaně** pasážemi o literatuře, skoro se mi chce říct, že jsou to zároveň zábavné dějiny světové literatury. Svým způsobem je tedy kniha určena především pro literární gourmety, tedy lidi, kteří si dávají záležet na tom, aby jim chutnalo. Pro ně, odhaduju, Vladimír Poštulka, svou knihu upekl. A jeho hrdina Evžen je typickým českým literárním hrdinou – ironický, víceméně smolařský intelektuál.*

Vladimíre, blahopřeji Ti, a blahopřeji také tvým nakladatelům – Jarce Jiskrové a Dokořánům, že měli dobrý nos.

Zdenko Pavelka, 4. listopadu 2015